

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 422 sahifa,
16-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaliyali bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinovna	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Бахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari.....	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Difuza Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan reflektiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanaliyevna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarining psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli	170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li	
Innovatsion ta'lim muhitida talabalarining kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li	
Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati	176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi	

Duduqlanish nutq kamchiligini korrektsiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish.....	180
Boxodirova Gulasalxon Ibrohimovna	
Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования .	184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович	
Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari.....	188
Azimova Nodira Hikmatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari.....	191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati.....	194
Burkhanova Sabo Tulanovna	
Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari	197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna	
Ta'lim tashkilotlarida sifadni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	200
Abdurashit Karimovich Avliyakov	
Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish.....	204
Daliyeva Eliza Zokir qizi	
Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish	207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari.....	210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi	
ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish	216
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье	219
Гулру Тургунова	
O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni	229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna	
Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды.....	234
Умматалиева Шерзода Шерали угли	
Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish.....	239
Baratov Nasriddin Karshibayevich	
O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlarini	243
Fayziyeva Nodira Sobirovna	
Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari	247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova	
Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida)	252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich	
O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich	
Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari	261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli	

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	265
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich</i>	
Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	270
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli</i>	
Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlar misolida)	275
<i>Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li</i>	
O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari	278
<i>Suvanova Baxtigul Baxridinovna</i>	
Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari	283
<i>Azimov I. T., Mirzayeva N. I.</i>	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish	288
<i>Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna</i>	
Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	292
<i>Nazarov Nuriddin Baxranovich</i>	
Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli	297
<i>Jabborova Yulduzxon Hasan qizi</i>	
Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari	301
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni	304
<i>Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna</i>	
Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства	307
<i>Ф. Равшанов, Л. Сохибова</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	311
<i>Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi</i>	
Texnologik ta'limda xorijiy tajriba	316
<i>Lochinbek Abdirasulov</i>	
Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari	319
<i>Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida	324
<i>Soatova Hilola Shuhrat qizi</i>	
Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida	328
<i>R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov</i>	
Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ	332
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	335
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari	339
<i>D. G. Umnov</i>	
Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari	344
<i>Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari	347
<i>Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi	351
<i>Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi</i>	
Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi	354
<i>Ikrom Qodirov</i>	

Hadassah gospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston gospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati	357
<i>Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxanovna</i>	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	361
<i>Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li</i>	
Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari	364
<i>Babakulova Dilnoza Ramazonovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi.....	367
<i>Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	370
<i>G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna</i>	
Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi	373
<i>Jo'raboyeva Turg'unoy Ikromjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi.....	377
<i>Kozimova Sadoqat</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari	380
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar.....	383
<i>Nishanova Zulfizar Yashin qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni.....	386
<i>Nurulloev Firuz No'monjonovich</i>	
Talabalarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida).....	390
<i>Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish.....	393
<i>Tillayeva Vasila O'ktam qizi</i>	
Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni	398
<i>Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li</i>	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish	402
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi</i>	
Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarining og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish	406
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов.....	409
<i>Гуламов Жасур Баходирович</i>	
Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций средового воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии	413
<i>Ягудин Дмитрий Рустамович</i>	

HARBIY VATANPARVARLIK TARBIYASI – ZAMONAVIY JAMIYAT TARAQQIYOTINING MUHIM OMILI SIFATIDA

UO'K 37.035.6:355

R. D. Mustayev

Harbiy ta'lim fakulteti, Farg'ona davlat universiteti, mayor

H. F. Abduvositov

Harbiy ta'lim fakulteti, Farg'ona davlat universiteti, kursant

Annotatsiya: Harbiy vatanparvarlik tarbiyasining nazariy asoslari hamda uning zamonaviy jamiyat taraqqiyotidagi o'rni tahlil etiladi. Yosh avlodni Vatanga sadoqat, milliy g'urur va fuqarolik mas'uliyati ruhida tarbiyalashning ijtimoiy-pedagogik ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, harbiy vatanparvarlik tarbiyasining yoshlarning ma'naviy-axloqiy kamoloti, fuqarolik pozitsiyasini shakllantirish va davlatning mudofaa salohiyatini mustahkamlashdagi roli asoslab beriladi. Ta'lim tizimi, oila va jamiyat hamkorligi asosida yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning dolzarb jihatlarini ilmiy nuqtayi nazardan tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: harbiy vatanparvarlik tarbiyasi, yoshlar tarbiyasi, vatanparvarlik, fuqarolik mas'uliyati, milliy qadriyatlar, jamiyat taraqqiyoti, harbiy tayyorgarlik.

Abstract: The theoretical foundations of military-patriotic education and its role in the development of modern society are analyzed. The socio-pedagogical significance of educating the younger generation in the spirit of devotion to the Motherland, national pride, and civic responsibility is highlighted. The role of military-patriotic education in the spiritual and moral development of youth, the formation of their civic position, and the strengthening of the state's defense capacity is substantiated. Particular attention is paid to актуальные aspects of fostering youth in the spirit of military patriotism through the cooperation of the education system, family, and society.

Key words: military-patriotic education, youth education, patriotism, civic responsibility, national values, social development, military training.

Аннотация: Анализируются теоретические основы военно-патриотического воспитания и его роль в развитии современного общества. Раскрывается социально-педагогическое значение воспитания молодого поколения в духе преданности Родине, национальной гордости и гражданской ответственности. Обосновывается роль военно-патриотического воспитания в духовно-нравственном развитии молодежи, формировании ее гражданской позиции и укреплении обороноспособности государства. Рассматриваются актуальные аспекты воспитания молодежи в духе военно-патриотизма на основе взаимодействия системы образования, семьи и общества.

Ключевые слова: военно-патриотическое воспитание, воспитание молодежи, патриотизм, гражданская ответственность, национальные ценности, развитие общества, военная подготовка.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayoni, murakkab geosiyosiy vaziyat va axborot makonining keskin kengayishi sharoitida yosh avlodni Vatanga sadoqat, fuqarolik mas'uliyati va milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash masalasi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Jamiyat barqarorligi, davlat mustaqilligi va milliy xavfsizlikni ta'minlash ko'p jihatdan fuqarolarning, ayniqsa yoshlarning vatanparvarlik tuyg'usi, ijtimoiy faolligi hamda fuqarolik pozitsiyasiga bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi yoshlarni nafaqat Vatan himoyasiga tayyorlash, balki ularda yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlarini – mas'uliyat, jasorat, fidoyilik va intizom kabi sifatlarini shakllantirishning muhim omili sifatida namoyon bo'ladi.

Yangi O'zbekistonda jamiyat taraqqiyoti sharoitida harbiy vatanparvarlik tarbiyasi yosh avlodning milliy o'zligini anglash, tarixiy xotira va milliy qadriyatlarga sodiqlik ruhida kamol topishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, ta'lim tizimida yoshlarning harbiy-vatanparvarlik ruhini mustahkamlash, ularni Vatan taqdiri uchun mas'uliyatni chuqur his etadigan, ijtimoiy faol va ongli fuqarolar etib tarbiyalash bugungi kunning muhim ijtimoiy-pedagogik vazifalaridan biri hisoblanadi. Shu sababli, harbiy vatanparvarlik tarbiyasining zamonaviy jamiyat taraqqiyotida muhim omil ekanligini ilmiy jihatdan o'rganish, uning nazariy asoslarini tahlil qilish hamda yoshlar tarbiyasidagi o'rni va ahamiyatini yoritish dolzarb ilmiy masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti, davlat barqarorligi va milliy xavfsizlikni ta'minlash jarayonida yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash muhim ijtimoiy-pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Globallashuv jarayonlari jadallashib borayotgan bugungi davrda har bir davlat o'zining milliy manfaatlarini himoya qilish, mustaqilligi va hududiy yaxlitligini saqlab qolish uchun fuqarolar, ayniqsa yoshlarning Vatanga sadoqatini mustahkamlashga alohida e'tibor qaratmoqda. Shu nuqtai nazardan, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi yoshlarning fuqarolik mas'uliyatini shakllantirish, milliy g'urur va iftixor tuyg'ularini rivojlantirish, ularni Vatan himoyasiga tayyorlashning muhim omili sifatida namoyon bo'ladi.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi nafaqat harbiy xizmatga tayyorlash bilan cheklanib qolmay, balki shaxsning ma'naviy-axloqiy fazilatlarini rivojlantirish, Vatanga muhabbat, tarixiy meros va milliy qadriyatlarga hurmat ruhini shakllantirishni ham o'z ichiga oladi. Bu jarayon yosh avlodning ijtimoiy faolligini oshirish, ularda mas'uliyat, jasorat, fidoyilik kabi sifatlarni rivojlantirish orqali jamiyatning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi ^[9].

Shuningdek, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi ta'lim tizimi, oila va jamiyat hamkorligida amalga oshiriladigan uzluksiz tarbiyaviy jarayon bo'lib, u yoshlarning ongida Vatan himoyasi muqaddas burch ekanligi haqidagi tushunchani mustahkamlaydi. Ayniqsa, oliy ta'lim muassasalarida, jumladan, harbiy ta'lim yo'nalishlarida tahsil olayotgan yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash davlat mudofaa salohiyatini mustahkamlashning muhim sharti hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi masalasi pedagogika, psixologiya va ijtimoiy fanlar doirasida keng o'rganilgan muhim ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Shu o'rinda mazkur tushunchaning izohlanishiga to'xtalib o'tiladi. O'zbek tilining izohli lug'atida "harbiy" so'zi burch, majburiyat sifatida talqin qilingan bo'lsa, O'zbekiston milliy ensiklopediyasining I jildida "vatanparvarlik" tushunchasi kishilarning ona yurtiga, o'z oshyoniga muhabbati va sadoqatini ifodalaydigan atama sifatida izohlanadi ^[1, 3]. Demak, harbiy vatanparvarlik shaxsning o'z Vatanga bo'lgan sadoqati, uni himoya qilishga tayyorligi, milliy manfaatlar va davlat mustaqilligini qadrlashi hamda zarur bo'lganda Vatan himoyasida xizmat qilishga intilishi bilan ifodalanadigan ijtimoiy-ma'naviy fazilatdir.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi masalasi turli davrlarda turli olimlar tomonidan yosh avlodni Vatanga sadoqat, fuqarolik mas'uliyati hamda milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash nuqtai nazaridan tadqiq etilgan. Vatanparvarlik tarbiyasining nazariy asoslari ko'plab pedagog va mutafakkirlar asarlarida yoritilgan. Xususan, Sharq mutafakkirlari yoshlarni Vatanga muhabbat, sadoqat va fidoyilik ruhida tarbiyalash masalasiga alohida e'tibor qaratganlar. Ularning asarlarida shaxsning ma'naviy kamoloti, jamiyat oldidagi burchi hamda Vatan ravnaqi uchun xizmat qilish g'oyalari muhim o'rin egallaydi. Bu qarashlar hozirgi zamon vatanparvarlik tarbiyasi konsepsiyalarining shakllanishida muhim nazariy manba bo'lib xizmat qiladi.

Pedagogika va psixologiya sohasida faoliyat olib borgan bir qator tadqiqotchilar vatanparvarlik tarbiyasining shaxs rivojlanishidagi o'rnini ilmiy jihatdan asoslab berganlar. Ularning tadqiqotlarida yoshlarning fuqarolik ongini shakllantirish, milliy o'zlikni anglash, ijtimoiy mas'uliyatni rivojlantirish hamda jamiyat manfaatlarini shaxsiy manfaatlardan ustun qo'yish kabi jihatlar muhim omillar sifatida ko'rsatib o'tilgan. Xususan, R.Yu. Kurbanov "Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy g'oyaning o'rne", E.T. Kalkanov "Vatanparvarlik shakllanishi va amal qilishining bog'liqlik qonuniyatlari", O.M. Safarbayev "Najmiddin Kubroning tasavvufiy ta'limotida insonparvarlik va vatanparvarlik g'oyalari", K.X. Usmonov "O'zbek xalqi ma'naviy-axloqiy merosida harbiy vatanparvarlik g'oyalarining talqini", A.D. Redjaboyev "Yoshlarni milliy istiqloq g'oyasi asosida harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash", Sh.A. Atadjanova "Oilada o'spirin yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanishning pedagogik asoslari" kabi mavzularda ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borganlar ^[2, 4, 5, 6, 7, 8].

Zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda harbiy vatanparvarlik tarbiyasi yoshlarni nafaqat harbiy xizmatga tayyorlash, balki ularda yuqori darajadagi ma'naviy-axloqiy fazilatlarini shakllantirish vositasi sifatida talqin etiladi. Tadqiqotchilar bu jarayonda ta'lim tizimi, oila, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy institutlarning o'zaro hamkorligi muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydilar. Ayniqsa, ta'lim muassasalarida olib borilayotgan ma'naviy-ma'rifiy ishlar yoshlarning Vatanga sadoqat, milliy g'urur va fuqarolik burchi haqidagi tasavvurlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi ^[10]. Shuningdek, so'nggi yillarda olib borilgan ilmiy izlanishlarda globallashuv sharoitida vatanparvarlik tarbiyasining yangi yondashuvlari, innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida yoshlar ongida harbiy vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirish masalalari ham keng o'rganilmoqda. Tadqiqotchilar yoshlarning tarixiy xotirasini mustahkamlash, milliy qadriyatlarga hurmatni kuchaytirish hamda ularni Vatan himoyasiga tayyorlash jarayonida kompleks yondashuv zarurligini alohida ta'kidlaydilar.

Umuman olganda, mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi jamiyat barqarorligi, davlat mustaqilligi va yosh avlodning ma'naviy kamolotini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega

bo'lgan ijtimoiy-pedagogik jarayon hisoblanadi. Shu bilan birga, mazkur yo'nalishda zamonaviy sharoitga mos yangi ilmiy yondashuvlar va amaliy mexanizmlarni ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda ma'lumotlar kompleks yondashuv asosida yig'ildi. Avvalo, harbiy vatanparvarlik tarbiyasiga oid ilmiy adabiyotlar, dissertatsiyalar va me'yoriy-huquqiy hujjatlar tahlil qilindi. Empirik ma'lumotlar olish uchun oliy ta'lim muassasalari talabalari o'rtasida so'rovnoma va yarim tuzilgan intervyular o'tkazildi. Shuningdek, ta'lim jarayonida amalga oshirilayotgan harbiy-vatanparvarlik tadbirlari bevosita kuzatish metodi orqali o'rganildi. Olingan ma'lumotlar sifat va miqdoriy tahlil usullari asosida qayta ishlanib, ularning o'zaro bog'liqligi qiyosiy va tizimli yondashuv orqali aniqlashtirildi. Statistik ma'lumotlar umumlashtirish, guruhlash va foiz ko'rsatkichlari yordamida tahlil qilindi. Natijalarni talqin etishda esa mantiqiy tahlil, induksiya va deduksiya metodlaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ta'lim tizimi yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim o'rin tutadi. Maktab, akademik litsey va oliy ta'lim muassasalarida yoshlarning tarixiy xotirasini mustahkamlash hamda milliy qadriyatlarni o'rgatish zarur. Ta'lim muassasalarida harbiy-vatanparvarlik tadbirlari, tarixiy qahramonlar hayoti bilan tanishtirish, harbiy qismlarga ekskursiyalar, sport va harbiy-amaliy mashg'ulotlar kabi faoliyat turlari samarali hisoblanadi. Bunday tadbirlar yoshlarning harbiy xizmatga qiziqishini oshiradi hamda ularni Vatan himoyasiga tayyorlaydi.

Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi jarayonida oila muhim rol o'ynaydi. Ota-onaning Vatanga hurmat va sadoqat haqidagi qarashlari farzand tarbiyasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Mahalla va jamoat tashkilotlari ham yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi. Turli tadbirlar, uchrashuvlar va madaniy-ma'rifiy dasturlar yoshlar ongida Vatanga muhabbat tuyg'usini mustahkamlaydi.

Axborot texnologiyalarining rivojlanishi yoshlar dunyoqarashiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlar turli g'oyalar bilan tanishadi. Shu sababli harbiy vatanparvarlik g'oyalarini targ'ib qilishda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish muhim hisoblanadi. Multimedia materiallari, hujjatli filmlar va elektron ta'lim platformalari bu borada samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, harbiy vatanparvarlik tarbiyasining samaradorligi uning tizimli tashkil etilishiga bog'liq. Ta'lim muassasalari, oila va jamoatchilikning o'zaro hamkorligi bu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirishiga xizmat qiladi. Shuningdek, zamonaviy pedagogik usullar va innovatsion texnologiyalarni qo'llash yoshlarning vatanparvarlik ruhini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Chunki har bir davlatning barqarorligi, mustaqilligi va xavfsizligi, avvalo, uning fuqarolarining Vatanga bo'lgan sadoqati, milliy g'ururi hamda fuqarolik mas'uliyati darajasi bilan belgilanadi. Shu jihatdan yosh avlodni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash nafaqat pedagogik, balki ijtimoiy, ma'naviy va siyosiy ahamiyatga ega bo'lgan dolzarb masalalardan biridir.

Maqolada tahlil qilingan nazariy qarashlar shuni ko'rsatadiki, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi yoshlarning ma'naviy-axloqiy kamoloti, fuqarolik pozitsiyasi va ijtimoiy faolligini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. U yoshlarni Vatanga muhabbat, milliy qadriyatlarga hurmat, tarixiy merosga sadoqat hamda davlat manfaatlarini himoya qilishga tayyorlik ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi. Shuningdek, harbiy vatanparvarlik tarbiyasi yoshlarning mas'uliyat hissini oshiradi, ularni jamiyat hayotida faol ishtirok etishga undaydi hamda davlatning mudofaa salohiyatini mustahkamlashga hissa qo'shadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, harbiy vatanparvarlik tarbiyasini samarali tashkil etishda ta'lim tizimi, oila va jamiyatning o'zaro hamkorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, ta'lim muassasalarida yoshlarning tarixiy xotirasi, milliy o'zligi va fuqarolik mas'uliyatini shakllantirishga qaratilgan tarbiyaviy ishlarni tizimli ravishda olib borish zarur. Shu bilan birga, ommaviy axborot vositalari, madaniy-ma'rifiy tadbirlar va ijtimoiy loyihalar orqali ham yoshlar ongida vatanparvarlik g'oyalarini mustahkamlash muhimdir.

Shu bois, zamonaviy globallashuv sharoitida yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash davlat va jamiyat oldida turgan muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Mazkur jarayon yoshlarning ma'naviy barkamolligini ta'minlash, ularda fuqarolik ongini shakllantirish hamda davlat mustaqilligi va tinchligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Demak, harbiy vatanparvarlik tarbiyasini rivojlantirish va uni ta'lim-tarbiya tizimida samarali amalga oshirish jamiyat taraqqiyotining muhim shartlaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://ensiklopediya.uz/>
2. <https://diss.natlib.uz/>
3. <https://izoh.uz/word/harbiy>
4. Atadjanova Sh.A. Oilada o'spirin-yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanishning pedagogik asoslari: pedagogika fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. – T.: 2001. – 143 b.
5. Kalkanov E.T. Vatanparvarlik shakllanishi va amal qilishining bog'liqlik qonuniyatlari: falsafa fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. – T.: 2011. – 169 b.
6. Kurbanov R.Yu. Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy g'oyaning o'rni: falsafa fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. – T.: 2008. – 137 b.
7. Redjaboyev A.D. Yoshlarni milliy istiqlol g'oyasi asosida harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalash: pedagogika fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. – T.: 2004. – 201 b.
8. Usmonov K.X. O'zbek xalqi ma'naviy-axloqiy merosida harbiy vatanparvarlik g'oyalarining talqini: falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – T.: 2017. – 158 b.
9. Сафоев Х.А. Воспитание студентов в духе военного патриотизма – актуальная педагогическая проблема // Проблемы педагогики. – 2020. – № 6 (51). – С. 34–35.
10. Юлдашева М.Б., Абдуваситов Х.Ф. Психолого-педагогические основы воспитания чувства патриотизма у студентов // Карбышевские чтения: сборник научных трудов международной научно-практической конференции / под общ. ред. Грошевой Л.И.: в 5 т., т. 3. – Тюмень: ТВВИКУ, 2025. – 378 с. – С. 371–376.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.